

ERIC J. HOBSBAWM • İlkel Asiler

Primitive Rebels.

Studies in Archaic Forms of Social Movement in the 19th and 20th Centuries

© 1959 E. J. Hobsbawm

Bu kitabın yayın hakları Akcalı Telif Hakları Ajansı aracılığıyla
c/o David Higham Associates Limited'dan alınmıştır.

İletişim Yayınları 1795 • Tarih Dizisi 75

ISBN-13: 978-975-05-1095-3

© 2012 İletişim Yayıncılık A. Ş.

1. BASKI 2012, İstanbul

EDITÖR Kerem Ünüvar

KAPAK Suat Aysu

KAPAK RESMİ Francisco José de Goya y Lucientes, "Fray Pedro
de Zaldivia y el Bandido Maragato" dan beşinci pafta, 1806

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Cem Tüzün

BASKI ve CILT Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 12064

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11

Topkapı 34010 İstanbul Tel: 212.613 03 21

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 10721

Binbirdirek Meydanı Sokak İletişim Han No. 7 Çağaloğlu 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

ERIC J. HOBSBAWM

İlkel Asiler

19. ve 20. Yüzyıllarda
Toplumsal Hareketin
Arkaik Biçimleri Üzerine
İncelemeler

Primitive Rebels

*Studies in Archaic Forms of Social Movement
in the 19th and 20th Centuries*

ÇEVİREN *Uygur Kocabaşoğlu*

ERIC J. HOBBSBAWM 1917'de Iskenderiye'de doğdu. Çocukluğunu Viyana, Berlin ve Londra'da geçirdi. Üniversite eğitimini Cambridge Üniversitesi'nde tamamladı. İtalya, Amerika, İngiltere ve Güney Amerika'da çeşitli üniversitelerde dersler verdi. İngiltere Komünist Partisi Tarihçiler Grubu üyesiydi. 1956'da partiden ayrılan diğer üyelerden farklı olarak 1991 yılına kadar parti üyeliği devam etti. Kitapları İtalyanca, İspanyolca, Almanca, Çekçe, Macarca ve Arapça olarak da yayımlandı. E.J. Hobsbawm'ın Türkçe'ye çevrilmiş eserleri şunlardır: *Bandits*, Harmondsworth: Penguin Books, 1972 [*Sosyal İsyanlar*, çev. Necati Doğru, Sarmal Yayınları, 1995]; *The Age of Revolution 1789-1848*, New York: New American Library, 1962 [*Devrim Çağı 1789-1848*, çev. Bahadır Sina Şener, Dost Yayınları, 1998]; *The Age of Capital, 1848-1875*, New York: A Meridian Book, 1979 [*Sermaye Çağı 1848-1875*, çev. Bahadır Sina Şener, Dost Yayınları, 1998]; *The Age of Empire 1875-1914*, Londra: Abacus, 1995 [*İmparatorluk Çağı 1875-1914*, çev. Vedat Aslan, Dost Yayınları, 1999]; *Industry and Empire: From 1750 to The Present Day*, Harmondsworth, England: Penguin, 1969 [*Sanayi ve İmparatorluk*, çev. Abdullah Ersoy, Dost Yayınları, 1998]; *Uncommon People: Resistance, Rebellion and Jazz*, New York: New Press - Norton, 1998 [*Sıradışı İnsan: Direniş, İsyan ve Caz*, çev. Işitan Gündüz, Bulut Yayınları, 2002]; *Nations and Nationalism since 1780: Programme, Myth, Reality*, Cambridge University Press, 1992 [*1780'den Günümüze Milletler ve Milliyetçilik Programı, Mit, Gerçeklik*, çev. Osman Akınhay, Ayrıntı Yayınları, 1995]; *Revolutionaries: Contemporary Essays*, New York: Pantheon Books, 1973 [*Devrimciler*, çev. Hatice Pınar Şenoğuz, Agora Kitaplığı, 2006]; *On History*, New York: New Press - Norton, 1997 [*Tarih Üzerine*, çev. Osman Akınhay, Bilim ve Sanat Yayınları, 1999]; *Age of Extremes: The Short Twentieth Century, 1914-1991*, London: Abacus, 1995 [*Aşırılıklar Çağı: Kısa 20. Yüzyıl: 1914-1991*, Yavuz Alogan, Sarmal Yayınları, 1996].

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	7
I GİRİŞ	11
II TOPLUMSAL EŞKIYA	27
III MAFYA	51
IV BİNYİLCİLİK I: LAZZARETTİ	85
V BİNYİLCİLİK II: ENDÜLÜS ANARŞİSTLERİ	107
VI BİNYİLCİLİK III: SİCİLYA FASCİ'Sİ VE KÖYLÜ KOMÜNİZMİ	131
VII ŞEHİR GÜRUHU	151
VIII İŞÇİ TARİKATLARI	175
IX TOPLUMSAL HAREKETLERDE RİTÜEL	209

EKLER: KENDİ SESLERİNDEN	241
1. KANUN KAÇAĞI VE EŞKIYA PASQUALE TANTEDDU'DAN BİR MEKTUP.....	243
2. HAYDUT VARDARELLİ YOKSULLARA YARDIM EDİYOR.....	247
3. BİR BOURBON HAYDUDU SORGULANIYOR.....	248
4. DONATO MANDUZIO SAHTE BİR HAVARİYİ YALANLIYOR.....	250
5. İYİ TOPLUM.....	252
6. ŞEHİRLER TARAFINDAN ZEHİRENMEMİŞ BİR KÖYLÜ KOMÜNÜ.....	254
7. KÖYLÜLER HÜKÜMETLERE GÜVENMİYOR.....	256
8. ÇAR'IN İRADESİ.....	257
9. AYAKKABICI GIOVANNI LOPEZ'İN SOHBETİ.....	260
10. KUZEY KAROLİNA, LORAY GREVİNDEN İKİ GREV VAAZİ, 1929.....	262
11. LINCOLNSHIRELİ BİR SENDİKACI: JOSEPH CHAPMAN.....	264
12. "LOCA ADAMLARI" BİR BİRADERE TAVSİYEDE BULUNUYOR.....	265
13. BAZI GİZLİ YEMİNLER.....	266

ÖNSÖZ

Bu kitabın ele aldığı konuya dair ilgim, bundan yıllar önce ilk kez bana Toskana Lazzarettçileri ve Güney İtalya'nın tarikatçıları hakkında bir şeyler anlatan Romalı Profesör Ambrogio Donini tarafından tahrik edildi. Profesör Max Gluckman, Manchester Üniversitesi'nde Simon Konferansları çerçevesinde bunlar hakkında üç konferans vermem için 1956 yılında davet edilmemi sağladı ve bu konuyu onunla ve aralarında Dr. Peter Worsley ve Profesör Norman Cohn gibi Binyılcı hareketler konusunda uzman olan kişilerin de bulunduğu bir grup antropolog, tarihçi, iktisatçı ve siyaset bilimciyle tartışma şansım oldu. Mevcut kitap bu konferansların geliştirilmiş şeklidir ama söz konusu konferanslarda ele almaya niyet ettiğim lakin başaramadığım ek bölümleri de içermektedir. Manchester Üniversitesi'ne ve özellikle teşviki olmasaydı bu kitabın kesinlikle yazılamayacak olduğu Profesör Gluckman'a minnettarım.

Beyinlerinden yararlandıklarım tek tek zikredilemeyecek kadar çok fazladır. Zorunlu olduğu durumlarda dipnotlarda bunu yapmaya çalıştım. British Museum, Cambridge Üni-

versitesi, Britanya Siyaset Bilimi Kütüphanesi, Londra Kütüphanesi, Milan Feltrinelli Kütüphanesi, Granada Üniversite Kütüphanesi, Amsterdam, Uluslararası Toplumsal Tarih Enstitüsü, Roma Giustino Fortunato Kütüphanesi ve İspanya'da Cadiz ve İtalya Cosenza'da Belediye Kütüphaneleri'nin çalışanlarına, yabancı bir araştırmacıya göstermiş oldukları nezaketten dolayı teşekkür etmek isterim.

Bunun gibi bir konu yalnızca belgelerden araştırılmaz. Ne kadar yetersiz de olsa halkla ve tarihçinin hakkında yazdığı yerlerle kişisel temas kurması, Britanya üniversite hocasının normal hayatından çok uzak olan sorunları anlayabilmesi için zorunludur. İlkel toplumsal isyanın klasik çalışması olan Euclides da Cunha'nın *Rebellion in the Backlands*'ını (*Arka Bölgelerdeki İsyân*) okuyan herkes, bu büyük eserin, yazarın Brezilyalı dağlılarla ve onların dünyalarıyla ilgili ilk elden bilgilere ve 'seziş'lere neler borçlu olduğunu bilir. Bu kitaptaki insanları ve yerleri anlamada başarılı olup olmadığını bilemem. Ama eğer olamadıysam, kabahat, çoğu kez kasıtsız olarak bana bir şeyler öğretmeye çalışan çok sayıdaki erkek ve kadında değildir. Yapabilecek olsam bile onların adlarını sıralamak tuhaf olurdu. Bununla birlikte özel olarak teşekkür etmek istediklerim, bilhassa Sicilya, Piana degli Albanesi milletvekili ve belediye başkanını Saygıdeğer Michele Sala; belediye başkanı ve Baylar köylü Luigi Spadoforo, ayakkabıcı Giovanni Lopez, Calabria Fiore'de San Giovanni kasabasının Floralı Manastır Reisi Joachim; eskiden köylü olan şimdi Calabria, Cosenza vilayetinde Komünist Parti'nin örgütçüsü Bayan Rita Pisano; yetiştirici Bay Francesco Sticozzi ve Apulia, San Nicandro'nun veteriner cerrahı Dr. Raffaele Mascolo ve Endülüs'te bana bilgi veren ama mevcut koşullar altında adlarının gizli kalması daha doğru olanlar. Onların hiçbiri bu kitapta ifade edilen görüşlerden sorumlu değildir ve onların bazıları bu kitabı hiçbiri

zaman okumayacakları için Őu ya da bu Őekilde bunu önemsemeyecek olmaları belki de rahatlatıcıdır.

Sonuç olarak, bu çalıŐmanın bilimsel bir tarih çalışması olarak yetersizliklerinin bir hayli farkında olduğumu belirtmek isterim. Bölümlerden hiçbirini tüketici ya da kesin değildir. Her ne kadar birincil kaynaklar üzerinde biraz çalıŐmış ve bir parça alan araŐtırması yapmış olsam da, her ikisi de kesinlikle yetersizdir ve her uzman, aynen benim gibi, ikincil kaynakları tüketme konusunda bile herhangi bir girişim yapılmadığının Őiddetle farkına varacaktır ve daha da yoğun bir Őekilde, benim de, atladıklarımın ve yanlışlarımın farkında olduğumu görecektir. Bununla birlikte, tüketici bir bilimselliğin bu kitabın amacı olmadığını da belirtmeliyim.

Bir bölüm, *Cambridge Journal* VII, 12, 1954'te yayınlanan malzemeyi içerir. Bir başka bölümün malzemesi 1957'de bir radyo konuşmasında kullanılmıştır. Dizin için Mr. P. Thirby'ye müteŐekkirim.

E. J. H.

Birberck Koleji, Temmuz 1958